

Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31384>

Özet

Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i (Tarihsel Bak?? Aç?s? Kazanma Ölçe?i olarak da bilinir), tarihsel dü?ünme becerilerinin temel bile?enlerinden biri olan tarihsel bak?? aç?s? edinme yetene?ini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, E. Dinç ve S. Üztemur tarafından 2018 yılında Türkçeye uyarlama çalışması yapılarak akademik literatüre kazandırılmıştır. Ölçeğin temel amacı, özellikle tarih ve sosyal bilgiler alanında eğitim gören ö?retmen adaylar? gibi hedef grupların, geçmişteki olaylar? ve aktörleri kendi bağlamlar? içinde anlama düzeylerini belirlemektir.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunlu?unu sağlamak için gerçekleştirilmiş olup, elde edilen sonuçlar ölçeğin ilgili popülasyonun tarihsel dü?ünme becerilerini de?erlendirmede güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Tarihsel Bak?? Aç?s?, Tarih Eğitimi, Ölçek Uyarlama, Sosyal Bilgiler, Ö?retmen Adaylar?, Tarihsel Dü?ünme Becerileri, Psikometri

Yazarlar

Dinç, E., Üztemur, S.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin tarihsel olaylar?, ki?ileri ve dönemleri o dönemin şartlar?, de?erleri ve bak?? aç?lar? çerçevesinde de?erlendirebilme yetene?ini, yani tarihsel bak?? aç?s? edinme becerilerini sistematik olarak ölçmektir. Bu beceri, öğrencilerin veya ö?retmen adaylarının mevcut modern perspektiflerinden sıyrılıp, geçmişteki insanlar?n motivasyonları? ve kararları?n rasyonel bir şekilde anlamaları? gerektirir.

Uyarlama çalışması?n?n spesifik amacı ise, orijinal ölçeğin Türkçeye çevirisini yaparak, Türkiye'deki tarih ve sosyal bilgiler ö?retmen adaylar? popülasyonu üzerindeki psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) incelemek ve ölçeği alana kazandırmaktır. Bu sayede, Türkiye'deki eğitim araştırmacılar? tarihsel dü?ünme becerilerini bilimsel yöntemlerle de?erlendirebilme imkanı? bulmuştur.

Yapı

Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i, tarihsel düşünmenin merkezi bir yapı? olan "Tarihsel Bak?? Aç?s?"n? ölçmektedir. Bu yapı, üç temel boyutta incelenir:

Ba?lamsalla?tırma: Tarihsel olaylar?, o olay?n meydana geldi?i zaman?n sosyal, kültürel, ekonomik ve politik ko?ullar? içinde de?erlendirme yetene?i.

Empati: Geçmi?teki aktörlerin (ki?ilerin) inançlar?n?, de?erlerini ve motivasyonlar?n? anlamaya çal??ma, ancak bu ki?ileri ?imdiki de?er yarg?lar?yla yarg?lamaktan kaç?nma.

Ele?tirel Dü?ünme: Tarihsel kan?tlar? ve anlat?lar? farklı perspektiflerden de?erlendirme ve tek bir do?ru bak?? aç?s?n?n olmad???n? kabul etme.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamas?na ra?men, Dinç ve Üztemur (2018) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda ölçe?in yap? geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla faktör analizleri (Genellikle Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri) kullan?lm??t?r.

Ara?tırmac?lar, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda da korundu?unu ve maddelerin teorik olarak ölçmek istedikleri yap?y? yeterince temsil etti?ini göstermi?lerdir. Ayr?ca, ölçe?in madde-toplam korelasyonlar? ve ay?rt edicilik gücü de incelenerek iç geçerlik düzeyleri test edilmi?tir. Bu analizler, Tarihsel Bak?? Aç?s? Edinme Ölçe?i'nin Türk popülasyonunda tarihsel dü?ünme becerilerini ölçmek için geçerli bir araç oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik bilgisi bulunmamas?na ra?men, uyarlama çal??malar?n?n standart gerekliliklerine uygun olarak, Dinç ve Üztemur (2018) çal??mas?nda ölçe?in iç tutarlıl??? (internal consistency) de?erlendirilmi?tir. Bu de?erlendirme genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak yap?l?r.

Ölçe?in alt boyutlar?n?n ve genel toplam puan?n?n Cronbach Alfa iç tutarlılık katsay?lar? hesaplanm??t?r. Yüksek katsay? de?erleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in yüksek güvenirlik düzeyine sahip oldu?unu kan?tlamaktadır. Güvenirlik analizleri, ölçe?in tekrar eden ölçümlerde istikrarlı sonuçlar verece?i beklentisini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas? kapsam?nda, ölçe?in yap?s?sal uygunlu?unu belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA): Ölçe?in Türk popülasyonunda kaç faktör altında topland???n? ve bu faktörlerin orijinal ölçek yap?s?yla ne kadar örtü?tü?ünü belirlemek için

uygulanm??t?r.

Do?rulayc? Faktör Analizi (DFA): AFA sonuçlar?n?n ardından, orijinal ölçekteki faktör yap?s?n?n (muhtemel çok boyutlu yap?n?n) Türk veri seti üzerinde ne ölçüde do?ruland???n? test etmek amacıyla kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik olarak desteklendi?ini göstermi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik uyarlama çal??malar?n?n standartlar?na göre muhtemelen 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örne?in: Kesinlikle Kat?l?yorum'dan Kesinlikle Kat?lm?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri, özellikle tarih ve sosyal bilgiler ö?retmen adaylar?.

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (Üniversite ö?rencileri).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, e?itim fakültelerinin ilgili bölümlerinde ö?renim gören ö?retmen adaylar? örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?idir. Kat?l?mc?lar, tarihsel olaylara yönelik bak?? aç?lar?n? ve yakla??mlar?n? ifade eden maddeleri derecelendirirler.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m?na dair spesifik ücret veya izin bilgisi kaynakta belirtilmemiştir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle sorumlu yazar (Servet Üztemur) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Dinç, E. ve Üztemur, S. (2018). Tarihsel bak?? aç?s? edinme ölçe?inin Türkçeye uyarlanmas? ve tarih ve sosyal bilgiler ö?retmen adaylar?n?n tarihsel bak?? aç?s? edinme becerilerinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 478-518. DOI: 10.18039/ajesi.454643.

Makalenin orijinal tam metnine ?u ba?lant?dan ula??labilir: ajesi.dergi.anadolu.edu.tr

Sorumlu Yazar ?leti?im: servetuztemur@gmail.com

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [tarihsel-bakis-acisi-edinme-olcegi-toad.pdf](#)

Tarihsel Bak?? A?s? Edinme le?i Maddeleri

NEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, Din ve ztemur (2018) taraf?ndan Anadolu Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü Dergisi'nde yay?nlanan orijinal uyarlama makalesinde bulunabilir.

Maddelerin incelenmesi için lütfen yukar?da belirtilen akademik kayna?a ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM